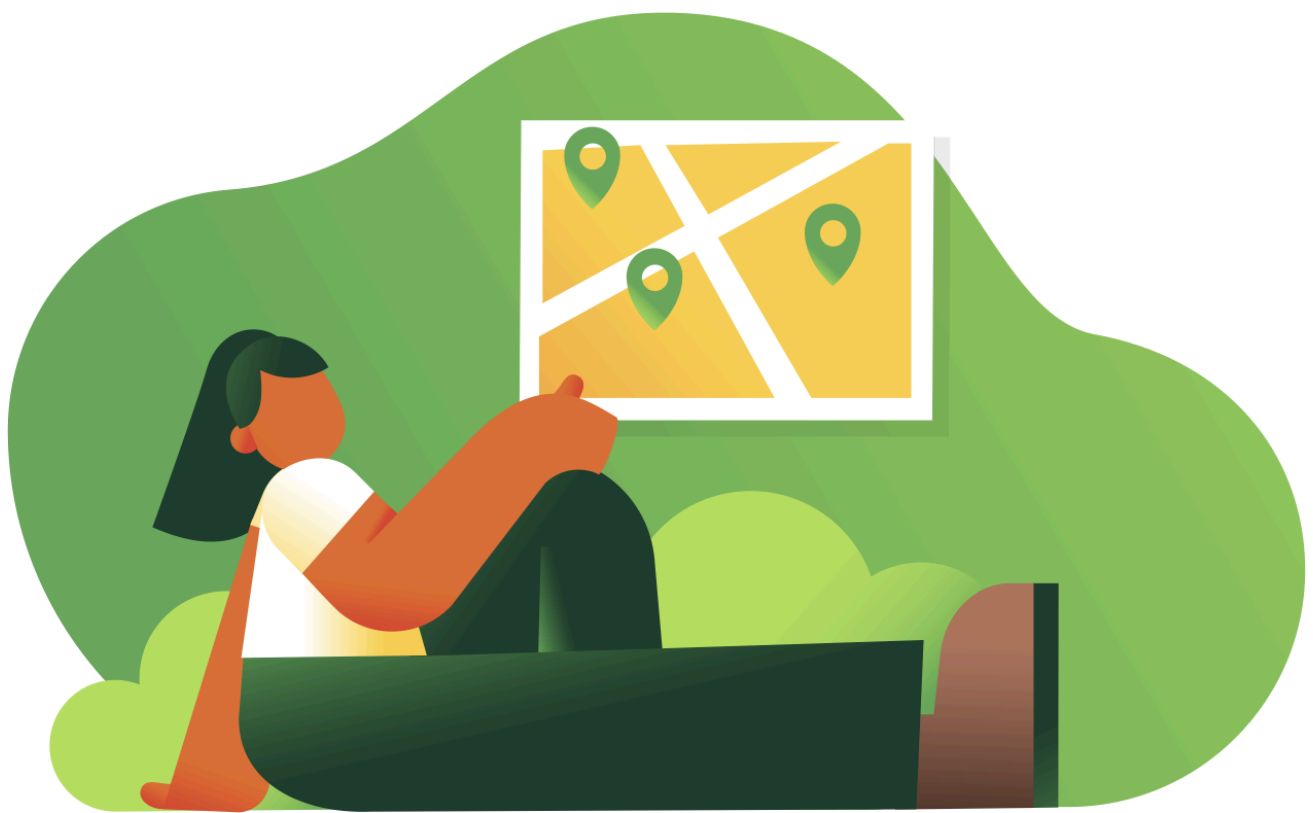

3a trobada de Comunitats Energètiques de l'Economia Social i Solidària

Índex

1. Introducció i objectius	3
2. Presentació de la jornada	4
3. Formació i coneixement per a tenir èxit en el desenvolupament futur de les Comunitats Energètiques	5
4. Com construir una Comunitat participativa, transparent i inclusiva	7
5. Energia en Decreixement: controlar l'energia com a cultura de transformació social	9
ANNEX 1. Programa de la jornada	11
ANNEX 2. Actualitat i seguiment de Som Comunitats	12

1. Introducció i objectius

Som Comunitats és una aliança formada per [Som Energia](#), [Som Mobilitat](#), [Coopdevs](#) i [ePlural](#) ([EPI](#), [Tandem Social](#), [Som Mobilitat](#), [SUNO](#) i [Arkenova](#)) que ha organitzat la 3a Trobada de Comunitats Energètiques de l'Economia Social i Solidària (ESS) de Catalunya i que va tenir lloc el **dissabte 13 d'abril de 2024 a l'espai Centre Cívic Sant Jordi-Ribera Baixa de el Prat de Llobregat**. L'objectiu d'aquest document és recollir i deixar constància dels continguts i les experiències compartides entre les persones participants durant les diferents seccions de la trobada, així permetent augmentar l'impacte de la trobada més enllà del dia d'execució i sistematitzar els aprenentatges de la jornada.

La jornada ha comptat amb la participació de més d'una trentena de persones membres d'una vintena d'iniciatives de Comunitats Energètiques del territori català. Les persones assistents han trobat en aquesta jornada un espai on poder compartir experiències, coneixement i reflexions de les seves comunitats i projectes de transformació energètica.

El document s'estructura seguint l'ordre de la trobada ([ANNEX 1. Programa de la jornada](#)). Cal tenir en compte que no és una transcripció literal de les xerrades que van tenir lloc durant la jornada, sinó d'un recull d'aprenentatges al final de cada intervenció i una valoració global de les principals conclusions.

Volem agrair a [l'Ajuntament del Prat de Llobregat](#) per la cessió d'espais, facilitat organitzativa i plena disposició en l'organització de l'esdeveniment.

De la mateixa manera, no ens voldríem deixar de visualitzar a les companyes del càtering [Amb un parell](#), una entitat sense afany de lucre que es dedica a promoure el producte agrari del Baix Llobregat i el producte km-0 i la cultura amb la gastronomia com a forma d'expressió.

2. Presentació de la jornada

L'[Esther García Fernández](#), **regidora del Dret a l'Aigua i l'Energia Públiques de l'Ajuntament del Prat de Llobregat** ha obert la jornada donant la benvinguda a les participants de la trobada posant de manifest la posició de les comunitats energètiques com agents essencials en la transició energètica. També ha posat èmfasi en la importància de l'empoderament de la ciutadania en un sector que està en mans de l'oligopoli.

Per altra banda, l'[Assumpta Farran i Poca](#), **Directora General d'Energia de la Generalitat de Catalunya**, ha fet un recorregut de la curta història de les Comunitats Energètiques i de Som Comunitats, de com es va aconseguir que les Comunitats Energètiques entressin a ser part regulada per part de les directives europees i com això facilita que actualment les cooperatives de consum siguin un agent més del sistema, tot i que no és un sector en què les normes del joc ajudin gaire.

3. Formació i coneixement per a tenir èxit en el desenvolupament futur de les Comunitats Energètiques

Presentació duta a terme per Manel Rivero Rossi, de [Intiam Ruai](#) amb l'objectiu de fomentar el coneixement sobre el consum energètic que realitzem per tal de poder iniciar actuacions.

En la primera part de la presentació, es va visibilitzar l'emergència climàtica declarada pels nostres governs i la necessitat de fer-hi front. Així, en Manel afirma que les Comunitats Energètiques som un moviment revolucionari, que trenca amb l'actual societat individualista i esdevé clau per continuar avançant amb la transició energètica.

Per aconseguir aquest propòsit, se centra en la necessitat de tenir coneixements relacionats amb l'energia, poder accedir a les dades energètiques o conèixer com funciona el mercat, entre d'altres.

[Presentació de la primera part de formació en cultura energètica - Manel Rivero Rossi, Intiam Ruai](#)

La xerrada continua amb una enquesta sobre els coneixements energètics del públic i a través de les respostes anonimitzades. Aquesta dinàmica ens permet prendre consciència del grau de cultura energètica que tenim.

Ens convida a plantejar el coneixement que tenim en cultura energètica: eficiència energètica, rehabilitació, energia elèctrica vs. energia tèrmica, energia que utilitzem per al transport i energia necessària per abastir una llar, un municipi o un país.

Si voleu donar una ullada a les preguntes realitzades i avaluar-vos, a continuació us adjuntem l'enllaç a la presentació:

[Presentació dels resultats del test de cultura energètica - Manel Rivero Rossi, Intiam Ruai.](#)

Acabem remarcant la importància de conèixer aquesta informació. Cal entendre com consumim a les nostres llars, conèixer perquè consumim el que consumim, d'on prové l'energia que proveeix les nostres llars, els edificis públics o a les organitzacions on treballem.

D'aquesta manera podem establir una estratègia coneixent quins aparells consumeixen més, quin cost tindria la seva substitució i quan trigariem a amortitzar-ho. Queda clar que les Comunitats Energètiques poden arribar molt més enllà d'un autoconsum col·lectiu. Les Comunitats Energètiques incorporen un moviment col·lectiu transformador el qual deixa palès que l'estalvi econòmic no és l'únic benefici a contemplar: volem ser ciutadania empoderada, prenent decisions amb un fort criteri per un món millor, un món saludable i cooperatiu.

Eines per a la consulta:

- Per veure les dades generades als comptadors elèctrics: [donar-se d'alta d'e-distribución](#) (Endesa Distribució) o [donar-se d'alta a Datadis](#)
- [Calculadora energètica d'Energia Barcelona](#)
- [Calculadora de huella de carbono](#). ECODES
- [Transició energètica](#) a Catalunya, estudis elaborats per l'Agència d'Energia del Ripollès

En Manel també va compartir unes sessions virtuals per si voleu profunditzar en cultura energètica:

- [Entendre el nou rebut elèctric i tarifes elèctriques](#), 19 d'octubre de 2021
- [Taller sobre Energia Solar Fotovoltaica i Comunitats Energètiques](#), 11 de novembre de 2023
- [Taller sobre Aerotermies i Calderes de Gas i Gasoil](#), 10 de novembre de 2023
- [Taller sobre Rehabilitació Energètica a l'Habitatge](#), 11 de novembre de 2023

La clau de la transició energètica no només se centra en el cost que poden tenir les millores i accions per reduir el consum sinó, i sobretot, en el cost econòmic, ambiental i social de no fer la transició energètica.

4. Com construir una Comunitat participativa, transparent i inclusiva

L'equip de [FITES](#) (Neus, Alba i Francesc) han dinamitzat una sessió per tal de copsar la participació en una Comunitat Energètica, plantejant-la com un dret i no com una obligació. Ens preguntem: la participació requereix, de manera imprescindible, d'informació? Quanta informació i quin nivell d'informació dependrà del rol de cada persona dins de la Comunitat.

A partir de la teoria de proposta comunitària basada en els 3 cercles de Marco Marchioni ([llibre Comunitat, participació i desenvolupament, pàgina 15](#)), s'ha desenvolupat una dinàmica participativa per tal de reflexionar les particularitats de les persones participants en les Comunitats i com, per l'èxit d'aquesta, s'han de tenir en compte.

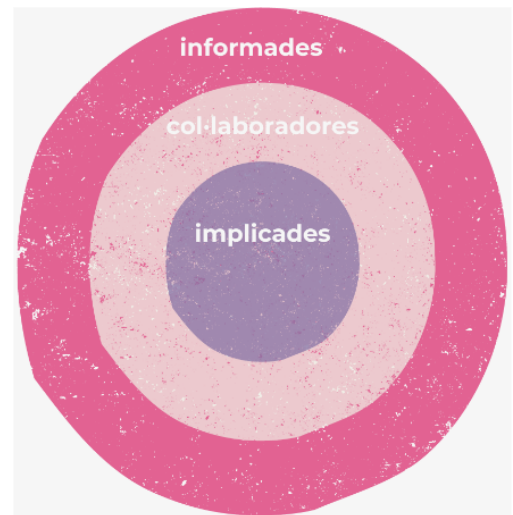
Les persones implicades tenen un lideratge personal molt fort, però difícilment aconsegueixen que la resta de la població se senti interpel·lada. A més, tenen el gran repte de generar espais agradables i acollidors, tot considerant el perfil de cada persona que conforma el grup de persones implicades.

Les persones col·laboradores, parteixen de motivació però no de disponibilitat per participar de manera activa. Han de sentir-se part de tot el projecte i per això requereix de trobar l'òptim entre transparència, participació i decisions. De la mateixa manera que al grup de persones implicades, el grup de persones col·laboradores han de poder entendre tot el que es comunica i han de participar en la presa de decisions de la Comunitat.

I, finalment, el grup de persones informades, a les quals el sentit de pertinença s'ha de potenciar, perquè es corre el perill de sentir-se excloses del projecte en la seva totalitat.

Així doncs, cal generar espais, missatges comunicatius i relacions interpersonals que contemplin les limitacions de les persones. Serien exemples:

- Limitacions de paraules, llenguatge i expressions massa tècniques.

- Promoure la cultura de la comprensió activa (preguntant si una expressió, un concepte, una idea s'ha entès; promovent que els persones que no entenguin qualsevol cosa ho preguntin al moment i no deixin passar el temps; revisant els textos i missatges i fent exercicis de valoració per determinar si s'han inclòs paraules o expressions massa tècniques; etc.).
- Fent sessions formatives i tallers de conceptes bàsics.

Es va parlar del sentiment de pertinença, aquell concepte referent a la vinculació al projecte, a la Comunitat. Aquest vincle fa que ens predisposi a tenir una conducta proactiva per defensar i recolzar a les persones de la Comunitat, així com mantenir un enllaç fort i perdurable en el temps. Com més intens és el sentiment de pertinença, més esforços, més motivació i més entrega dipositen les persones participants cap a la Comunitat. És imprescindible treballar la cultura de l'empatia, les cures, la transparència o la presa de decisions per tal d'enfortir aquest sentiment de pertinença.

Cal formar-nos i dedicar temps a organitzar trobades, sessions o eines per recollir, interpretar i analitzar els interessos de cada participant amb la finalitat de oferir solucions i encaminar el full de ruta de la Comunitat. És evident que mai hi haurà un consens en temes de prioritats, però la organització d'aquests processos pot contemplar la mirada de la majoria i fins i tot incorporar mirades, propostes i idees que en un principi poden ser minoritàries però si es treballen i col·lectivitzen podrien a recolzar-se per mes persones que no s'ho havien plantejat prèviament.

[Enllaç a la presentació.](#)

El projecte potenciarà l'èxit si totes les persones prenen part a la seva manera, creant espais d'escolta activa, processos democràtics i transparents.

Cada persona té les seves necessitats i particularitats, i això és el que s'haurà de considerar sempre des de l'impuls i el motor de la Comunitat.

5. Energia en Decreixement: controlar l'energia com a cultura de transformació social

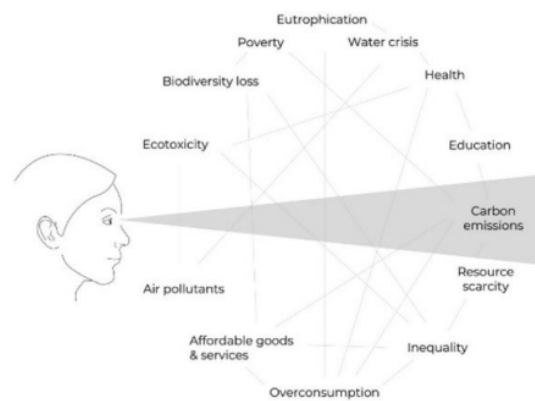
La Júlia Martí de l'[Observatori del Deute en la Globalització](#), va plantejar una sessió de reflexió i debat sobre el qual implica el creixement mesurat pel PIB, així com qüestiona que les reflexions sobre l'eficiència no ens han portat a una reducció de continuar consumint materials per a nova tecnologia, mantenint així la cultura de l'extractivisme i no la de decreixement i economia circular.

El creixement econòmic es mesura segons la producció de béns i serveis, el consum, l'estalvi i la inversió. Però aquest creixement econòmic no comporta més benestar, sinó que porta associats uns impactes ambientals irreversibles i no té en compte les conseqüències futures que poden generar els nous projectes.

La mirada de túnel ens fa perdre l'atenció als impactes ambientals i socials que també tenen a veure amb la manera en què consumim els recursos finits del planeta. Les economies transformadores com la feminista, l'ecològica, la de les cures, etc.; sumades a una mirada antiracista i decolonial, poden ajudar a ampliar aquesta mirada estreta i tenir en compte molts altres aspectes que estan passant desapercebuts en la transició energètica.

Parlar de decreixement de manera oberta pot crear tants neguits com esperances de futur. La darrera part de la sessió s'ha format un debat obert per parlar de com transportar aquesta temàtica dins de les comunitats energètiques que estem impulsant.

Carbon Tunnel Vision

Graphic by Jan Konietzko

[Enllaç a la presentació.](#)

**El Decreixement no només és reduir consum, sinó també és fer comunitat.
Els reptes de la transició energètica només els podem afrontar de manera col·lectiva.**

6. Participants

En la jornada van participar un total de 47 persones de 22 Comunitats Energètiques i associacions del sector de l'Economia Social i Solidària, 10 dones (21%) i 37 homes (79%).

20 Comunitats Energètiques de Catalunya
CASTELLET SOSTENIBLE SCCL
Associació Energètica el Cogul
CE la Bordeta
Comunitat Energètica del Guinardó
Comunitat Energètica Falset Marçà
Comunitat Energètica de Poble Sec
Cooperativa de Cabacés
Comunitat Energètica de Valls
Energia Santjoanina
Estació Energètica Puigcerdà
Som Comunitat Energètica del Barcelonès SCCL
La Plana Sostenible
Arquebisbe Creus 1
CEL Mediona
Energia Canongina
GL Terres de l'Ebre, Som Energia
Gurb Energia SCCL
SolFlix, SCCL
Som Comunitat Energètica de Badia del Vallès
Som Serveis Energètics
Vilanoveta

ANNEX 1. Programa de la jornada

PROGRAMA

10:00 h Benvinguda

Esther García Fernández, Regidora del Dret a l'Aigua i l'Energia Públiques de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

Assumpta Farran Poca, Directora General d'Energia de la Generalitat de Catalunya

10:15 h - 11:45 La dimensió energètica

Formació i coneixement per a tenir èxit en el desenvolupament futur de les Comunitats Energètiques - Manel Rivero Rossi, Intiam Ruai.

11:45- 12:15 Pausa - cafè

12:15 - 13:45 La dimensió comunitària

Com construir una Comunitat participativa, transparent i inclusiva. Neus Miró, FITES.

13:45 - 14:00 - Tancament

14:00 - 16:00 Dinar

16:00 - 18:00 Activitat de tarda

Energia en Decreixement: controlar l'energia com a cultura de transformació social. Júlia Martí Comas, ODG

ANNEX 2. Actualitat i seguiment de Som Comunitats

Seguiu l'actualitat de la xarxa

Us convidem a visitar les nostres xarxes socials on anem penjant xerrades, cursos, tallers, recursos, etc. I compartiu-nos tot allò que creieu oportú.

Aquí us deixem tots els canals per on ens movem:

- [Pàgina web de Som Comunitats](#)
- [Twitter](#)
- [Mastodon](#)
- [Instagram](#)
- [LinkedIn](#)
- [Youtube](#)

FORUM d'ajuda mútua i coneixement obert per a Comunitats Energètiques

Com ja us vam avançar a la trobada, estem treballant per incorporar un Forum virtual que ens permetrà preguntar dubtes que vagin sorgint i compartir documents d'interès i experiències. Aquest mes de juny tenim previst fer-lo públic però com a persones i entitats de la Xarxa de Comunitats Energètiques us volem donar accés previ a l'obertura. Hi podeu entrar des d'aquí:

forum.somcomunitats.coop